

A

Pedagógiai Programja Helyi Tantervek – II.

Népzene
akkordikus tanszak
népi cimbalom

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
AKKORDIKUS TANSZAK	4
NÉPI CIMBALOM	4
A cimbalomtanítás feladatai	4
Előkészítő évfolyamok	5
1. évfolyam	5
Fejlesztési feladatok – Tananyag	5
2. évfolyam	5
Fejlesztési feladatok – Tananyag	5
Követelmény	5
Az év végi vizsga javasolt anyaga	5
Alapfokú évfolyamok „A” tagozat	5
1. évfolyam „A” tagozat	5
Fejlesztési feladatok – Tananyag	5
Követelmény	6
Az év végi vizsga javasolt anyaga	6
2. évfolyam „A” tagozat	6
Fejlesztési feladatok – Tananyag	6
Követelmény	6
Az év végi vizsga javasolt anyaga	6
3. évfolyam „A” tagozat	7
Fejlesztési feladatok – Tananyag	7
Követelmény	7
Az év végi vizsga javasolt anyaga	7
4. évfolyam „A” tagozat	7
Fejlesztési feladatok – Tananyag	7
Követelmény	7
Az év végi vizsga javasolt anyaga	7
5. évfolyam „A” tagozat	8
Fejlesztési feladatok – Tananyag	8
Követelmény	8
Az év végi vizsga javasolt anyaga	8
6. évfolyam „A” tagozat	8
Fejlesztési feladatok – Tananyag	8
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	8
Követelmény	8
Az év végi vizsga javasolt anyaga	8
Alapfokú évfolyamok „B” tagozat	9
2. évfolyam „B” tagozat	9
Fejlesztési feladatok – Tananyag	9
3. évfolyam „B” tagozat	9
Fejlesztési feladatok – Tananyag	9
Követelmény	10
Az év végi vizsga javasolt anyaga	10
4. évfolyam „B” tagozat	10
Fejlesztési feladatok – Tananyag	10
Követelmény	10
Az év végi vizsga javasolt anyaga	11
5. évfolyam „B” tagozat	11
Fejlesztési feladatok – Tananyag	11
Követelmény	11
Az év végi vizsga javasolt anyaga	11

6. évfolyam „B” tagozat	11
Fejlesztési feladatok – Tananyag	11
Követelmény	11
Az év végi vizsga javasolt anyaga	12
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	12
Az „A” tagozat végén	12
A tanuló legyen képes	12
Rendelkezzék	12
Ismerje	12
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)	12
A művészeti alapvizsga követelményei	13
A vizsga részei	13
A vizsga tartalma	13
A vizsga értékelése	13
Továbbképző évfolyamok „A” tagozat	14
7. évfolyam „A” tagozat	14
Fejlesztési feladatok – Tananyag	14
Követelmény	14
8. évfolyam „A” tagozat	14
Fejlesztési feladatok – Tananyag	14
Követelmény	14
Az év végi vizsga javasolt anyaga	14
9. évfolyam „A” tagozat	15
Fejlesztési feladatok – Tananyag	15
Követelmény	15
Az év végi vizsga javasolt anyaga	15
10. évfolyam „A” tagozat	15
Fejlesztési feladatok – Tananyag	15
Követelmény	15
Az év végi vizsga javasolt anyaga	15
Továbbképző évfolyamok „B” tagozat	16
7. évfolyam „B” tagozat	16
Fejlesztési feladatok – Tananyag	16
Követelmény	16
Az év végi vizsga javasolt anyaga	16
8. évfolyam „B” tagozat	16
Fejlesztési feladatok – Tananyag	16
Követelmény	16
Az év végi vizsga javasolt anyaga	16
9. évfolyam „B” tagozat	17
Fejlesztési feladatok – Tananyag	17
Követelmény	17
Az év végi vizsga javasolt anyaga	17
10. évfolyam „B” tagozat	17
Fejlesztési feladatok – Tananyag	17
Követelmény	17
Az év végi vizsga javasolt anyaga	17
Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után	18
Az „A” tagozat végén	18
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)	18
A művészeti záróvizsga követelményei	18
A vizsga részei	18
A vizsga tartalma	19
„A” tagozat	19
„B” tagozat	19
A vizsga értékelése	19

AKKORDIKUS TANSZAK

NÉPI CIMBALOM

A cimbalomtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a cimbalom történetét, irodalmát, változatait,
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését,
- a cimbalomirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit a népzeneben és a klasszikus zenében,
- a hangszerkezeléshez vezető mozgásformákat, azok kapcsolatát a zenei elképzelés megvalósításával,
- a népzene főbb stílusrétegeit, az egyes tájegységek zeneileg jellemző vonásait, a cimbalomjáték főbb stílusjegyeit, játéktechnikai módjait,
- a hangszer kezeléshez, a magasrendű zenei kifejezéshez vezető mozgásformákat, azok kapcsolatait a zenei elképzelés megvalósításához,
- a népzene és műzene közötti hasonlóságokat és különbségeket,
- a lejegyzési módokat,
- a különböző stílusrétegeket, a stílusokon belüli népdalokat és táncdallamokat, a táncok kísérőzenei szerkezetét, felépítését, stílushű előadásmódját.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- helyes pedálhasználatot (amennyiben a tanuló saját hangszerrel rendelkezik).

Fordítson figyelmet

- a tanult művek stílusos előadására,
- árnyalt frazeálásra, artikulációra,
- a különböző ütémódokra,
- a díszítések biztos ismeretére és pontos megszólaltatására,
- a táncrendek elemeire,
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre,
- magyar népzene harmonizálására.

Segítse készségfejlesztő gyakorlatokkal az ismeretanyagok elsajátítását:

- valamennyi dúr és moll skála, kromatikus skála, akkordjáték,
- lapról olvasás,
- transzponálás,
- néptánc- és népzene kíséret rögtönzése.

Tanítsa meg a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokat.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a hangszerrel játékos formában. Nagyon egyszerű gyermekdalok (Süss fel nap, Szólj síp, szólj, Fecskét látok stb.) megszólaltatása. Ritmusjátékok, rögtönzéses játékok. A tanár cimbalomjátékának „kísérete” tapssal, vagy más ritmushangszerrel, később ugyanez „egyhangos” kísérettel a cimbalmon.

Követelmény

Gyermekjáték dalok cimbalmozása, éneklése, tapssal való kísérete.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy gyermekjáték fűzér

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Gyermekjátékdalok a gyermek tehetségéhez mérten, hosszabb–rövidebb ritmusjáték tapssal, majd cimbalmon. Rögtönzési képesség fejlesztése játékosan. Rövid játékdallamok (részletek) hallás utáni játszása.

Követelmény

Gyermekjáték dallamok cimbalmozása, éneklése.

Adott ritmusképletre, adott hangkészlettel való rögtönzés (pl. tá tá titi tá ismétlődő ritmusra rögtönzés c–d–é–f hangkészlettel)

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy gyermekjáték fűzér
- Egy ritmusrögtönzés megadott hangkészlettel

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer megszólaltatása helyes verőtartással és testtartással. (Kisnövésű gyermekeknél álló helyzetben.)
- Adott ritmusok tapsolása, kopogása és hangszeren való megszólaltatása.
- Adott ritmusra való rögtönzés a hangszeren.

- A gyermek által már ismert gyermekdalok játszása (egyre nagyobb hangterjedelemmel).
- Skálák.
- Egyszerűbb dunántúli dallamok cimbalmozása.
- Egyszerű moldvai énekes dallamok cimbalmozása.
- A cimbalom magyarországi története röviden.

Követelmény

Ismert gyermekdalok, dunántúli ugrósok egyszerűsített dallama, moldvai énekes dallamok, 4 ütemes, egyszerű ritmusú és dallamú „példa” (pl. még nem ismert gyermekjátékdallam) hallás utáni „visszhangozása”.

C–dúr és a–moll, skála és hármashangzat felbontás két oktáv terjedelemben.

Dúr és moll hangzatok hallás utáni megkülönböztetése.

Az egyik kéz egyenletes mérőütése mellett, a másik kéz nyolcad és tizenhatod ütése váltott kézzel, lassú tempóban.

Amennyiben magassága már elegendő, kezdje el megtanulni a pedál kezelését.

Legyen képes játékos formában rögtönözni is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dunántúli ugrós dallamok előadása zenekari kísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Tendl Pál legegyszerűbb darabjaiból néhány
- Néhány kőrispataki dallam egyszerűsítve Lajtha László gyűjtéséből
- Dunántúli ugrósok mérsékelten díszítve
- Néhány darab Bartók Gyermekeknek I. kötetéből (egyszólamú)
- Skálák, hangzatfelbontások
- A cimbalom „őstörténete” röviden
- Lajtha László soproni gyűjtésének megismerése, hallgatása.
- Tremolójáték megismerése
- Különböző ütésmódok: legato, staccato használata
- Pedál differenciáltabb használata

Követelmény

Legalább három egyszerű Tendl–dallam és egyszerűsített kísérete, 3 kőrispataki dallam, 5 ugrós dallam (egyszerűsített kísérete is), C–dúr (a–moll), G–dúr skálák és hármashangzat–felbontások két oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy dunántúli ugrós dallam
- Két kőrispataki dallam zenekarral.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyergyócsomafalvi dallamok.
- Kőrispataki dallamok.
- Néhány darab Bartók Gyermekeknek II. kötetből.
- Egyszerű dunántúli dallamok és kíséretük.
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték.
- Skálajáték sebességének tehetség szerinti fokozása.

Követelmény

Marosszéki dallamok Oláh József cimbalmos dallamaiból

Egyszerű kőrispataki dallamok Lajtha László gyűjtéséből.

Dunántúli dallamok (ugrós, csárdás).

Skálák, hármashangzatok: 3#, 3b két oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Összeállítás a dunántúli ugrósokból és csárdásokból zenekari kísérettel.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- További dunántúli dallamok és egyszerű kíséretük.
- Moldvai táncdallamok és egyszerű kíséretük.
- Néhány darab Tendl Pál soproni cimbalmos dallamaiból.
- Kőrispataki dallamok Lajtha László gyűjtéséből.
- Néhány dallam Bartók Gyermekeknek II. kötetből
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték, kromatika.
- Oktávmenet.
- Pedáltechnika fejlesztése.

Követelmény

Dunántúli dallamok: ugrósok, csárdások.

Moldvai táncdallamok.

Legalább 2 darab Tendl Pál közepes nehézségű dallamaiból.

Legalább 2 darab a kőrispataki dallamokból.

Legalább egy darab Bartók Gyermekeknek II. kötetből (ha lehetőség van rá, két cimbalommal).

Skálák, hármashangzatok: 3#, 3b három oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kőrispataki dallamok: erdélyes, lassú, csárdás, cigánycsárdás vonószekari kísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Felsőszőlvi dallamok vagy további kőrispataki dallamok.
- Mezőföldi táncdallamok egyszerű kísérete.
- Bonchidai dallamok.
- Skálák, hármashangzatok, hármashangzat–felbontás, négyeshangzatok.
- Különböző ütésmódok fejlesztése.

Követelmény

Felsőszőlvi dallamok Paradica János játéka alapján vagy 4–5 kőrispataki dallam.

Mezőföldi dallamok kísérete Paraszt Badi József primás és zenekara játéka alapján.

Bonchidai csárdás, ritka– és sűrű magyar, román forgató Cankó Károly játéka alapján (dallamjáték és kíséret).

Skálák, hármashangzatok: 4#, 4b

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bonchidai táncok

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szatmári táncdallamok kísérete.
- További felsőszőlvi dallamok.
- Egy Allaga etűd.
- Egy darab Bartók Gyermeknek II. kötetből.
- Skálák, hármashangzatok, négyeshangzatok 4#, 4b, négyeshangzatok, hármashangzat–felbontás, harmóniaafűzés.
- Különböző ütésmódok fejlesztése.
- Hármashangzat–felbontás.
- Harmóniaafűzés.

Követelmény

Magyar verbunk és csárdás dallamok valamelyik szatmári zenekartól.

További felsőszőlvi dallamok Paradica János játéka alapján.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálák eljátszása, a hozzá tartozó hármashangzat felbontással
- Felsőszőlvi dallamok Paradica János játéka alapján
- Egy egyszerűbb népdal népzeneileg hiteles megharmonizálása

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Tendl Pál legegyszerűbb darabjaiból néhány.
- Néhány kőrispataki dallam egyszerűsítve Lajtha László gyűjtéséből.
- Dunántúli ugrósok mérsékeltten díszítve.
- Néhány darab Bartók Gyermekeknek I. kötetéből (egyszólamú).
- Skálák, hangzatfelbontások.
- A cimbalom „őstörténete” röviden.
- Lajtha László soproni gyűjtésének megismerése, hallgatása.
- Tremolójáték megismerése.
- Különböző ütésmódok: legato, staccato használata.
- Pedál differenciáltabb használata.

Követelmény

Legalább három egyszerű Tendl–dallam és egyszerűsített kísérete, kőrispataki dallamok, ugrós dallamok (egyszerűsített kísérete is), C–dúr (a–moll), G–dúr skálák és hármashangzat–felbontások két oktáv terjedelemben.

A skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy skála variációkkal
- Öt dunántúli ugrós dallam
- Három kőrispataki dallam zenekarral

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyergyócsomafalvi dallamok.
- Legalább 3 darab a Bartók gyermekeknek II. kötetből.
- Moldvai táncdallamok.

- Egyszerű rábaközi dallamok és kíséretük.
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték.
- A népzenei díszítésmódok.
- A népzenei dallamok egyszerű elemzése.
- Lajtha László kőrispataki gyűjtésének megismerése (hangzóanyag).
- Skálajáték sebességének fokozása.
- Dinamikai különbségek gyakorlása.
- Díszítések gyakorlása.

Követelmény

Marosszéki dallamok Oláh József gyergyócsomafalvi cimbalmos dallamaiból.

Moldvai táncdallamok egyszerű kísérettel.

Rábaközi dus dallamok (egyszerűen, kevés díszítéssel).

Skálák, hármashangzatok: 3#, 3b három oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Összeállítás rábaközi dus dallamokból, olyan módon, hogy mind a „dallamjátszó”, mind pedig a „kísérő” szerepük előtérbe kerülhessen.

Mivel ezen a szinten a gyermekek még nem rendelkeznek elég technikai tudással ahhoz, hogy a rábaközi cimbalmosok kíséretét tökéletesen megvalósítsák, a tanárral közösen kidolgozott egyszerűsített – de a népzene szempontjából hiteles – kíséretet játsszon a tanuló.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Néhány további dunántúli (pl. mezőföldi) dallam.
- Moldvai táncdallamok.
- Tendl Pál soproni cimbalmos dallamaiból.
- Felsősófalvi dallamok Paradica János cimbalmos játéka alapján.
- Néhány dallam Bartók Gyermeknek II. kötetből.
- Székelyföldi cimbalmos gyűjtések megismerése (hangzóanyag).
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték, kromatika.
- Oktávmenet, négyes–hangzat futam.
- Kromatikus skála gyakorlása.
- Pedáltechnika fejlesztése.

Követelmény

Dunántúli dallamok: ugrósok, csárdások.

Moldvai táncdallamok.

Legalább 3 darab Tendl Pál dallamaiból.

Legalább 3 darab a felsősófalvi dallamokból.

Legalább egy darab Bartók Gyermeknek II. kötetből (ha lehetőség van rá, két cimbalommal).

Skálák, hármashangzatok: 4#, 4b.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Felsőszófalvi táncdallamok Paradica János cimbalmos játéka alapján

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag*Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

- Felső – marosmenti dallamok.
- Szatmári dallamok kísérete.
- Bonchidai dallamok.
- Néhány Allaga–etűd.
- Egy barokk vagy klasszikus mű.
- Skálák, hármashangzatok, négyeshangzatok, hármashangzat–felbontás, harmóniafűzés.
- Különböző ütésmódok fejlesztése.

Követelmény

Felső–marosmenti forduló, csárdás, korcsos dallam Lakatos Gábor (alsóbölkényi) cimbalmos játéka alapján.

Szatmári verbunk és lassú és friss csárdás kísérete.

Bonchidai csárdás, ritka– és sűrű magyar, román forgató Cankó Károly játéka alapján (dallamjáték és kíséret).

Skálák, hármashangzatok

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bonchidai táncok zenekari kísérettel.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag*Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

- Marossárpataki dallamok
- További bonchidai csárdások.
- További szatmári táncdallamok kísérete.
- Néhány Allaga–etűd.
- Egy barokk vagy klasszikus mű.
- Skálák, hármashangzatok, négyeshangzatok.

Követelmény

Korcsos és csárdás Virág Géza mezőgalambodi cimbalmos játéka alapján.

Magyar verbunk és csárdás dallamok valamelyik szatmári zenekartól.

Egy Allaga–etűd.

Egy barokk vagy klasszikus mű.

Skálák, hármashangzatok

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálák eljátszása, a hozzá tartozó hármashangzat felbontással.
- Egy népdal megharmonizálása a népzene szempontjából hiteles módon.
- Egy Allaga–etűd.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*Az „A” tagozat végén***A tanuló legyen képes**

- helyes hangképzéssel megszólaltatni hangszerét,
- biztos tempótartással eljátszani darabjait,
- a jobb– és balkéz összehangolt játékára,
- megfelelő ütémódok alkalmazására,
- a tanult népzenei darabok hiteles, tagolt előadására, a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes értelmezésével,
- a cimbalom teljes hangkészletét kihasználva adott harmónia–menetek, skálák megszólaltatására 4#, 4b előjegyzésig,
- egyszerű népdal rögtönzészzerű megharmonizálására,
- hallás után– eredeti felvételtől– kielégítő szinten megtanulni egyszerűbb zenei anyagot,
- önálló összeállításokat készíteni hangszeres anyagából.

Rendelkezzék

- az ezekhez szükséges hangszertechnikai tudással,
- megfelelő összpontosítási képességgel,
- kielégítő kottaolvasási képességgel,
- alapszintű magyar népzene–elméleti ismeretekkel.

Ismerje

- hangszerének felépítését, történetét,
- a cimbalomnak a magyar népzeneben betöltött szerepét, feladatait.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes a cimbalom teljes hangkészletét kihasználva adott harmónia–menetek, skálák megszólaltatására tagozaton 7#, 7b–ig),

Tudjon stílusosan előadni

- népzenei feldolgozást Bartók Béla műveiből (pl. Bartók: Gyermekeknek),
- Allaga–etűdöt,
- tudjon népdalt harmonizálni,
- ismerje a főbb népzenei stílusrétegeket,
- ismerje a cimbalomjáték főbb technikai módját.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi cimbalom főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Skálák eljátszása, a hozzá tartozó hármashangzat felbontással:

(A vizsgáztató választ a népzeneben gyakran használt dúr és moll skálák közül kettőt).

Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl. Bartók: Gyermeknek I., II.).

Egy egyszerűbb népdal a népzene szempontjából hiteles megharmonizálása.

Bonchidai Csárdás, Ritka– és sűrű magyar, Román forгатós dallamok zenekarral (kísérő szerep).

Tendl Pál soproni, vagy Paradica János felsősófalvi cimbalmos dallamaiból összeállítás (legalább 5 dallam) zenekarral (szólista szerep).

„B” tagozat

Biztos skálajáték 7#, 7b előjegyzésig, hármashangzat felbontással. (A vizsgáztató véletlenszerűen kiválaszt két–három skálát).

Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl. Bartók: Gyermeknek I., II.).

Egy népdal megharmonizálása a népzene szempontjából hiteles módon.

Bonchidai csárdás, ritka– és sűrű magyar, román forгатós dallamok zenekarral (kísérő szerep).

Egy Allaga–etűd.

Tendl Pál soproni, vagy Virág Géza mezőgalambodi cimbalmos dallamaiból összeállítás (legalább 5 dallam) zenekarral (szólista szerep).

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszer tartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb– és balkéz–technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli és moldvai dialektus terület dallamai.
- Rugalmas ütésmódok fejlesztése (ejtegetés, tremolo).
- Hármashangzat–felbontások gyakorlása.
- Harmóniafűzés.

Követelmény

Dunántúli ugrósok, dusok, lassú és friss csárdások, kanásztáncok, eszközös táncok a mezőföldi és sárközi zenekarok játéka alapján.

Moldvai énekes és táncdallamok kísérete.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Moldvai összeállítás (pl. hegedű–cimbalom esetleg énekessel).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az erdélyi dialektus terület dallamai: székelyföldi és mezőszéki táncdallamok.
- Biztos hangszerkezelés, virtuóz skálajáték gyakorlása.

Követelmény

Felső–marosmenti forduló, csárdás, korcsos dallam Lakatos Gábor (alsóbölkényi) cimbalmos játéka alapján.

Bonchidai csárdás, ritka– és sűrű magyar, román forgató Cankó Károly játéka alapján.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bonchidai táncok.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az alföldi és felföldi dialektusterület: a szatmári zenekarok dallamai.
- Palócföld (pl. Kartal) és/vagy Gömör (pl. Alsókállosa) tánczenéje.
- Hangközláncok.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A repetíció sebességének növelése.

Követelmény

A jánki, tiszakóródi, kisari, rozsályi, szatmárökörítői zenekarok dallamaiból válogatva: verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás dallam.

Verbunk, csárdás és friss csárdás dallam a kartali és/vagy az alsókállosai zenekar játéka alapján.

Biztos hangszeres technika.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Galgamenti és gömöri táncrend

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből.
- Allaga–etűd.
- Tendl Pál soproni cimbalmos darabjai.
- Magyarpéterlaki dallamok.

Követelmény

Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl.: Bartók: Gyermekeknek III., IV.).

Egy közepes nehézségű Allaga–etűd.

Legalább 4 „nehezebb” Tendl–dallam.

Legalább 4 magyarpéterleki dallam Szép József játéka alapján.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl.: Bartók: Gyermekeknek III., IV., Este a székelyeknél)
- Szatmári lassú és friss csárdás dallamok zenekarral (kísérő szerep)
- Tendl Pál soproni cimbalmos „nehezebb” darabjai vagy Szép József magyarpéterleki cimbalmos korcsos vagy sebes dallamaiból összeállítás zenekarral

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli és moldvai dialektus terület dallamai.
- Bonchidai táncdallamok.
- Rugalmas ütésmódok fejlesztése (ejtegetés, tremolo).
- Hármashangzat–felbontások gyakorlása.
- Harmóniaűzés.
- Rögtönzési készség fejlesztése.

Követelmény

Dunántúli ugrások, dusok, lassú és friss csárdások, kanásztáncok, eszközös táncok a mezőföldi, sárközi és rábaközi zenekarok játéka alapján.

Moldvai énekes és táncdallamok kísérete.

Bonchidai ritka és sűrű csárdás, ritka és sűrű magyar, román forgató Cankó Károly játéka alapján.

Dúr, moll skálák biztos ismerete 7#, 7 b, modális skálák, pentaton hangsorok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bonchidai táncok

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi cimbalmos–egyéniségek játékának megismerése, elemzése és összehasonlítása I.: kőrispataki és felsősófalvi cimbalmosok.
- A szatmári zenekarok dallamkincse.
- Biztos hangszeres technika, virtuóz skála és akkord–játék.
- Hangközmenetek.

Követelmény

Erdélyes”, forgató, marosszéki, szöktető, cigánycsárdás, verbunk dallamok a kőrispataki Gábor Gyula, Kristóf Vencel és a felsősófalvi Paradica János játéka alapján.

A jánki, tiszakóródi, kisari, rozsályi, szatmárökörítői zenekarok dallamaiból: verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szatmári táncrend

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi cimbalmos–egyéniségek játéka megismerése, elemzése és összehasonlítása
- Felsőmarosmenti és marosszéki cimbalmosok.
- Hangzatpárok.
- Hangközláncok.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A repetíció sebességének növelése.

Követelmény

Verbunk, forduló, csárdás, korcsos és cigánycsárdás dallamok Virág Géza (Mezőgalambod), Toni Árpád, vagy Bóné Sándor (Vajdaszentivány), Buta (Szép) József (Magyarpéterlaka) játéka alapján.

Biztos hangszeres technika

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Székelyföldi tánrend egy cimbalmos egyéniség játéka alapján (forduló, csárdás, korcsos, cigánycsárdás)

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből.
- Allaga–etűd.
- Barokk vagy klasszikus mű.
- Tendl Pál soproni cimbalmos darabjai.
- Magyarpéterlaki dallamok.
- Gömöri dallamok.

Követelmény

Népzenei feldolgozások Bartók Béla műveiből (pl.: Bartók: Gyermeknek III., IV.).

Egy közepes nehézségű Allaga–etűd.

Egy barokk vagy klasszikus mű.

Legalább 4 „nehezebb” Tendl–dallam.

Legalább 4 magyarpéterleki dallam Szép József játéka alapján.

Gömöri lassú és friss csárdások Máté Gyula cimbalmos játéka alapján.

.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy közepes nehézségű Allaga–etűd.

- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl.:15 magyar parasztdal, Szonatina, Három csíkmegyei népdal).
- Rögtönzött zenekari előadás gömöri, (és/vagy) szatmári lassú és friss csárdás dallamokból (kísérő szerep).
- A rögtönzött zenekari előadás azt jelenti, hogy a dallamokat nem egyeztetik előre a hegedússal (prímás), hanem a cimbalmos az évek alatt kialakult dallam– és stílusismeretére támaszkodva rögtönzésszerűen kísér, amely megfelel a hagyományos népzenei gyakorlatnak.
- Tendl Pál soproni cimbalmos „nehezebb” darabjaiból vagy Szép József magyarpéterlaki cimbalmos korcsos és/vagy sebes dallamaiból összeállítás (5 dallam) zenekarral (szólista szerep).

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a tanult tájegységek sajátosságait a cimbalomjáték tekintetében (kísérési mód, hangszer összeállítás),
- a tanult népzenei darabok eredeti, gyűjtött anyagát, előadóművészeit, zenekarait,
- középfokon a magyar népzene–elméletet,
- a magyar népzene történetét,
- hangszerének szerepét a történeti zenében.

Legyen kitekintése

- a népzenei ihletésű darabokra és a cimbalmos zeneirodalomra,
- a szomszéd népek zenei hagyományára, különösen a cimbalom terén,
- a rokon népek cimbalmos muzsikáira.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- zenei anyagát és technikai tudását önállóan fejleszteni,
- helyes kézrend és pedálozási technika megválasztására,
- kottából és hallás után játszani,
- biztosan transzponálni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- magas szintű zenekari játékra mind „prímási”, mind „kísérő” szerepben,
- tiszta, stílusos kifejező erejű, dinamikailag árnyalt, kidolgozott, hiteles hangszerjátékra,
- a népzenei dialektusok sajátosságait figyelembe vevő rögtönzésre,
- dallam lejegyzésre,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,

Alkalmasság legyen népzenei gyűjtésre mind elméleti, mind gyakorlati szempontból.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi cimbalom főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (Bartók: Gyermekeknek III., I.V, Este a székelyeknél.)
- Gömöri lassú és friss csárdás dallamok zenekarral (kísérő szerep)
- Egy közepes nehézségű Allaga–etűd
- Összeállítás Tendl Pál soproni vagy Szép József magyarpéterlaki cimbalmos korcsos és/vagy sebes dallamaiból zenekarral (szólista szerep)

„B” tagozat

- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből. (15 magyar parasztdal, Szonatina, Három csíkmegyei népdal.)
- Rögtönzött zenekari előadás gömöri lassú és friss csárdás dallamokból (kísérő szerep)
- Két közepes nehézségű Allaga–etűd
- Összeállítás Tendl Pál soproni, vagy Szép József magyarpéterlaki cimbalmos korcsos és/vagy sebes dallamaiból zenekarral (szólista szerep)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó, – technikai felkészültség,
- jobb– és balkéz–technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű hangszer (Schunda, Bohák).

Szabályozható magasságú szék.

Kottatartó.

Metronóm.

Hangzó zenei és videó/DVD példatár.

MP3–as és CD játészó, video–, illetve DVD lejátszó–felvevő készülék.

Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.